

Terméktájékoztató

Kamatlábcsere megállapodás
Interest Rate Swap (IRS)

A termék leírása

A kamatlábcsere megállapodás (IRS vagy kamatswap ügylet) olyan származtatott kamatlábügylet, amelynek keretében a Bank és az Ügyfél között több jövőbeni periódusra, meghatározott összegekre alkalmazandó kamatláb rögzítésére kerül sor. Az Ügyfél az IRS segítségével előre meghatározott összeg(ek)re és elszámolási napokra fizetendő kamatlábát fixálni tudja a jelenben, ezzel a kamatláb kockázatot tudja mérsékelni, azaz a piaci mozgásokból fakadó eredményhatások a jelenben kiküszöbölhetőek.

Az IRS határidős kamatláb megállapodásokból épül fel, amelyben a Bank és az Ügyfél között meghatározott névértékre vonatkozó jövőbeni kamatfizetések cseréje történik. Az egyik fél egy előre rögzített fix kamatot, a másik fél pedig valamely referenciakamat alapján megállapított változó kamatot fizet.

Az IRS fix kamatot fizető fél a kamatláb emelkedésével szemben védi magát, míg a kamatlábak csökkenésétől tartó Ügyfelünk olyan IRS megállapodást köt, amelyben kapja a fix kamatot és fizeti a változó kamatot.

Az IRS megkötésekor a tőkeösszeg cseréjére nem kerül sor, és elszámolásakor is csak az előre meghatározott kamatláb és a referencia-kamatláb közötti különbséget számolják el egymással a felek.

A termék azonosított célpiaca

A terméket azon Ügyfeleink köthetik meg, akik:

- a Bszt. szerinti **lakossági ügyfél, szakmai ügyfél** vagy **elfogadható partnernek** minősülnek;
- a MiFID kérdőív eredménye alapján rendelkeznek a megfelelő termékismerettel.

A termék azon Ügyfeleink számára ajánlható befektetési tanácsadás keretében, akik a MiFID kérdőív eredménye alapján legalább **magas kockázati besorolással** rendelkeznek.

A termék legfontosabb elemei

Elszámolás:	A fix kamatot fizető fél a névleges tőkeösszegre meghatározott fix kamatot, a változó kamatot fizető fél a referencia-kamatláb alapján megállapított változó kamatot tartozik megfizetni a másik félnek. Az elszámolás napján a két kamatösszegeből a nagyobb összeget fizető fél fizeti meg a másik félnek a névleges tőkeösszegre meghatározott fix kamat és változó kamat időarányos különbségét.
Elszámolás napja:	Az IRS ügyletben szereplő azon meghatározott naptári napok, amelyeken a felek egymással kamatkülönbséget elszámolni tartoznak (jellemzően az aktuális kamatperiódus utolsó napja).
Fixing napok:	A referencia-kamatláb meghatározásának a napja.
Fix kamatláb:	Az IRS ügyletben rögzített fix kamatláb.
Futamidő:	Az IRS ügyletben rögzített időtartam, amely során a feleknek egymással szembeni elszámolási kötelezettségük fennáll.
Futamidő kezdőnapja:	A megállapodás tárgyát képező kamatlábak első kamatperiódusának kezdőnapja.
Kamatperiódus:	Az az időszak, amelyre vonatkozóan az IRS ügylet referencia-kamatlába megállapításra kerül.
Lejárat:	Az IRS ügylet futamidejének utolsó napja.

Névleges tőkeösszeg:	Más szóval nominális összeg. A kamatkülönbözet összegének meghatározásához alapul vett névérték.
Referencia-kamatláb:	Az IRS ügyletben rögzített bankközi piacon jegyzett kamatláb, amely a változó kamat megállapításának alapjául szolgál. Forint esetén a BUBOR, főbb devizák esetén a Londoni Bankközi piacon kialakult hitel kamatlábak értéke (LIBOR), EUR esetében jellemzően EURIBOR.

A termék előnyei és hátrányai

Előnyök

- Egy változó kamatozású hitel kamatkockázata IRS-sel kezelhető.
- Befektetők számár a kamatlábak jövőbeni esetleges csökkenéséből származó potenciális veszteség kiküszöbölhető.
- A tőkeösszeg nem mozog, így a vállalkozás vagyoni helyzetét csak a kamatkülönbözet elszámolásakor befolyásolja.
- A jövőbeni pénzáramlások tervezhetőbbé válnak.
- Tetszőleges amortizációjú pénzáramlásokra köthető.
- Más banknál meglévő hitelek/betétek kamatkockázata is kezelhető.
- Az ügylet a lejárat előtt részben vagy egészben visszazárható, így egy esetleges előrehozott hiteltörlesztés után nem szükséges a fedező ügyletet sem az eredeti lejáratig megtartani.

Hátrányok

- Az előre rögzített kamatláb miatt a kedvező irányú piaci elmozdulásokból már nem tud ügyfelünk részesedni.

Kockázatok és alapletét elhelyezési kötelezettség

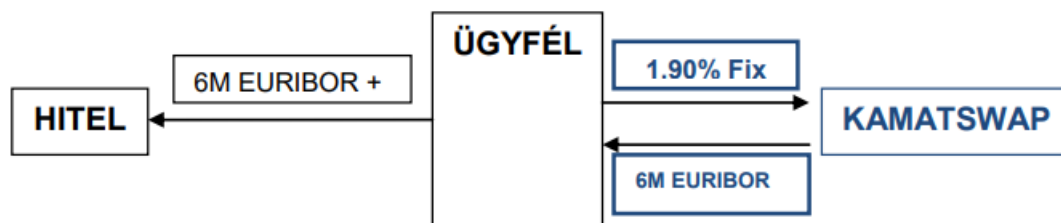
- A Kamatswap hosszú futamidejű származtatott ügylet, amely a megkötése pillanatában az adott futamidőre vonatkozó jövőbeni kamatpálya-alakulásra vonatkozó piaci várakozásokat tükrözi. Az ügylet futamideje alatt azonban a piaci érték a hozamgörbe változásainak függvényében alakul, amely az Ügyfél számára pozitív és negatív eredményű is lehet. Amennyiben egy IRS-ben Ügyfelünk a fix kamatokat fizeti és a változó kamatokat kapja, a hozamok csökkenése az IRS piaci értékének csökkenésével jár. Mivel a futamidő során kamatfixingekre csak meghatározott időpontokban kerül sor, a pozitív vagy negatív eredmény természetesen nem feltétlenül realizálódik, de a pillanatnyi piaci érték mindig tükrözi, hogy az ügylet adott időpontban történő visszazárása esetén Ügyfelünk mekkora eredményt számolna el.
- Az IRS megkötésével felvállalt kamatkockázat egy azonos futamidejű hitel kamatkockázatával azonos mértékű, de azzal ellentétes irányú, amennyiben a hitel mögé, fedezeti ügyletként kötik (a kamatok emelkedése az IRS pozitív piaci eredményét hozza, miközben a hitel kamatterhe nő).
- A kamatswap önmagában vett kamatkockázata, vagyis a kamatszintek mozgásából fakadó piaci értékváltozás jövőbeni lehetséges mértéke annál nagyobb,
- minél hosszabb a futamidő;
- minél nagyobb a névleges tőkeösszeg;
- minél lassabb a névleges tőkeösszeg amortizációja;
- minél hektikusabb a piaci hozamszintek ingadozása az adott devizában.

- Fontos hangsúlyozni, hogy a kamatswap nem alkalmas devizaárfolyam kockázat kezelésére, vagyis az általa generált jövőbeni kifizetések mindig abban a devizában történnek, amelyben az ügylet névleges tőkeösszege meg van határozva. Amennyiben Ügyfelünk például EUR névértékű kamatswap ügyletet köt, de könyvelését forintban vezeti, és EUR bevétellel nem rendelkezik, az EUR/HUF árfolyamának megváltozása is kihat az ügylet eredményére. Például amennyiben az IRS egy adott fizetési esedékességekor, vagy az IRS ügylet lejárat előtti lezárásakor Ügyfelünk EUR-ban kifizetést, azaz eredményt kap, egy alacsony EUR/HUF árfolyam kedvezőtlenül hat a forintban kifejezett pozitív eredményére, mivel 1 EUR-ért kevesebb forintot kap és fordítva, Ügyfél által realizált veszteség esetén a magas EUR/HUF árfolyam miatt magasabb az Ügyfél forintban kifejezett vesztesége.

Példák kamatlábcserre megállapodásokra

Példa

Ügyfelünk 1.000.000 EUR kölcsönt vesz fel 5 éves futamidőre, 6 hónapos kamatperiódussal, amelynek kamatlába 6 havi EURIBOR + X bázispont kamatfelár. A hitel tőketörlesztése egyenletes, vagyis Ügyfelünk félévente 100.000 EUR tőkét és az időarányos kamatot fizeti. Az Ügyfél az euró kamatok emelkedésétől tart, így a változó kamatozású hitele kamatkockázatának IRS-sel történő fedezése mellett dönt. 5 éves futamidőre, 6 hónapos kamatperiódus mellett az EURIBOR kamatok fizetése 1,90% fix kamatra cserélhető el. Az Ügyfél a kamatswap ügyletben fizeti a fix 1,90% kamatot és kapja a változó 6 havi EURIBOR-t. A hitel és a kamatswap ügylet pénzáramait az alábbi ábra szemlélteti:

Attól függően, hogy egy adott fixing napon milyen szinten van a 6 havi EURIBOR kamat, az IRS üzletnek 3 lehetséges kimenete lehet:

- 1,90% alatti 6M EURIBOR esetén a kamatkülönbözet megfizetése Ügyfelünket terheli. Ezenközben a hitel kamatlába csökken.
- 1,90% 6M EURIBOR esetén egyik félnek sincs teljesítési kötelezettsége és a hitel kamatlába is 1,90% + X bázispont felár lesz.
- 1,90% feletti 6M EURIBOR esetén a kamatkülönbözet megfizetése a Bankot terheli, miközben a hitel kamatlába emelkedik.

Az IRS-sel fedezett hitelügyletük nettó kamatlába a hitel 5 éves futamidejére minden esetben fix 1,90% + X bázispont felár lett.

Pénzáramlás pontos kiszámítása a 3. kamatperiódusra (félévre):

Névleges tőkeösszeg:	800.000 EUR
Futamidő:	182 nap
Futamidő kezdőnapja:	2011. szeptember 1.
IRS kamatláb:	1,90%
Fixing nap:	2011. augusztus 30.
Referencia kamatláb:	6 havi EURIBOR

Amennyiben a fixing napon a 6 havi EURIBOR 1,784% ACT/360, akkor az Ügyfél 464,96 EUR-t fizet a Banknak az elszámolás napján (2011. szeptember 1.):

$$800.000 \cdot (1,90\% - 1,784\%) \cdot 182$$

360

, ami 469,16 eurót ad eredményül.

A kifizetés jelenértéke a futamidő kezdőnapjára meghatározva:

$$469,16 / (1 + 1,784\% \cdot 182 / 360) = 464,96 \text{ EUR.}$$

A kamatswap elszámolások

Az alábbi táblázatban bemutatjuk a fenti példában szereplő IRS-ügylettel kapcsolatos elszámolásokat és, hogy az adott IRS végeredményben milyen eredményt jelent egyik, vagy másik félnek. A valóságban, mivel az egyes eredmények különböző időpontban keletkeznek, az alábbi eredmények nettó jelenértékével számolnánk, de példa egyszerűségének kedvéért ettől most eltekintünk.

Kamatperiódus	Tőketartozás (EUR)	IRS fix kamatláb	6 havi EURIBOR alakulása	Eredmény (EUR)*
1. félév	1.000.000,00	1,90%	1,117%	-3.915,00
2. félév	900.000,00	1,90%	1,294%	-2.727,00
3. félév	800.000,00	1,90%	1,784%	-464,00
4. félév	700.000,00	1,90%	1,449%	-1.578,50
5. félév	600.000,00	1,90%	0,715%	-3.555,00
6. félév	500.000,00	1,90%	1,291%	-1.522,50
7. félév	400.000,00	1,90%	1,777%	-246,00
8. félév	300.000,00	1,90%	2,152%	378,00
9. félév	200.000,00	1,90%	2,333%	433,00
10. félév	100.000,00	1,90%	2,519%	309,50
Összesen:				-12.887,50

*Az eredmények az adott jövőértéket mutatják és minden esetben 180 napos félévekkel számoltunk. A gyakorlatban mindig a pontos futamidőre és jelenértéken számolunk el. Példánkban az egyszerűség kedvéért nem diszkontáltuk az összegeket jelenértékre.

IRS-ügylet lejáratot megelőző lezárása

Egy IRS ügylet a lejárat előtt visszazárható egy ellentétes irányú IRS ügylettel, amely ügylet a záró ügylet időpillanatában fennálló eredeti ügylet cash-flow-ira és kamatfizetési dátumaihoz van illesztve. Ha az Ügyfél a nyitó ügyletben fizette a fix kamatot és kapta a változó kamatokat, akkor a záró ügyletben kapja az aktuális, záráskor a maradék futamidőre fennálló fix kamatot, és fizeti a változó kamatokat. Eredmény csak a fix kamatok vonatkozásában jelenhet meg, hiszen a változó kamatok nettó eredménye zérus (mivel ugyanakkora a kamatláb, ugyanazon norminális összegre és kamatperiódusra vonatkozik ellentétes irányú). Tekintettel arra, hogy az üzletkötés és a lezárás időpontja között eltelt időszak alatt a piaci kamatvárakozások (az IRS árak) megváltozhatnak, így a lezáráskor ennek az eredménynek az elszámolására is sor kerül. Ezért a gyakorlatban egy IRS lezárását jellemzően terminálás formájában hajtjuk végre, ami azt jelenti, hogy a lezárt IRS ügylet eredményének nettó jelenértékét az IRS ügylet bezárását követő (jellemzően) második napon elszámoljuk az Ügyfél számláján. Ezzel megszűnnek a Felek által megkötött IRS ügyletek és az azokból fakadó jövőbeli fizetésekre vonatkozó kötelezettségek.

Példa (visszazárás az ügylet lejáratát megelőzően)

Tegyük fel, hogy az előző példában megkötött IRS ügyletet Ügyfelünk a nyitást követő két év múlva vissza kívánja zárni (például amiatt, mert a mögöttes hitelügyletet végigtörlesztette és már nincs szüksége a fedezeti pozícióra). Ebben az esetben egy olyan 3 éves futamidejű kamatswappal teheti ezt meg, amelyben a változó kamatot fizeti és a fix kamatot kapja, a 3 éves lejáratra jegyzett fix IRS kamat 0,475%.

Amennyiben Ügyfelünk az IRS teljes visszazárása mellett dönt, az adott esedékességi időpontokra meghatározott névértékekre vetítve 142,5 bázispont (0,475%-1,90%) veszteséget realizál, amelyet az egyes elszámolások időpontjában bruttó módon könyvel le a Bank:

Kamatperiódus	Tőketartozás (EUR)	IRS fix kamatláb	6 havi EURIBOR alakulása	Eredmény (EUR)*
1. félév	600.000,00	1,90%	0,475%	-4.275,00
2. félév	500.000,00	1,90%	0,475%	-3.562,50
3. félév	400.000,00	1,90%	0,475%	-2.850,00
4. félév	300.000,00	1,90%	0,475%	-2.137,50
5. félév	200.000,00	1,90%	0,475%	-1.425,00
6. félév	100.000,00	1,90%	0,475%	-712,50
Összesen:				-14.962,50

*Az eredmények az adott lejáratú jövőértéket mutatják. A gyakorlatban mindig jelenértéken számolunk el és minden esetben 180 napos félévvel számoltunk. Példánkban az egyszerűség kedvéért nem diszkontáltuk az összegeket jelenértékre.

Amennyiben az IRS ügylet lezárása után az Ügyfél mögöttes hitelügylete megmarad, az kamatkockázati szempontból ismét fedezetlen lesz, vagyis nettó kamatlába a hitelszerződésben foglaltak szerinti 6 havi EURIBOR + X bázispont lesz.

Az ügyletkötés feltételei

A kamatlábcsere megállapodáshoz az Ügyfélnek rendelkeznie kell:

- Treasury keretszerződéssel;
- Kitöltött MiFID kérdőívvel (lakossági és szakmai ügyfelek esetében);
- Érvényes LEI kóddal;
- EMIR megállapodással
- Az ügylet biztosítékaul elhelyezett fedezettel (alapletét).

Felhívjuk figyelmét, hogy jelen terméktájékoztató – ideértve az esetlegesen hozzá csatolt dokumentumokat is – a Bank és az Ügyfelek között létrejövő keretszerződés elválaszthatatlan részét képezi, a keretszerződés alapján köthető egyes termékek leírását, az adott terméknek alkalmazott fogalmak és az elszámolás módját határozza meg. A terméktájékoztató az adott pénzügyi eszköz típusával kapcsolatos általános és nyilvános tájékoztatást szolgálja, amelynek tartalma nem minősül kötelezettségvállalásnak, megfogalmazása nem teljeskörű. A terméktájékoztató nem minősül befektetési elemzésnek, ajánlásnak vagy javaslatnak, nem célja az Ügyfél befektetési döntésének befolyásolása vagy ösztönzése. A terméktájékoztató nem tekinthető személyre szóló üzleti ajánlatnak vagy ajánlásnak illetőleg befektetési tanácsadásnak.

Felhívjuk továbbá figyelmét, hogy a terméktájékoztatóban szereplő példák, fikciók és csak a kellő tájékoztatást szolgálják, továbbá, hogy az ismertetett példától a tényleges piaci helyzet lényegesen eltérhet.